

ЗВІТ

про усунення виявлених недоліків та наданих рекомендацій НАЗЯВО України по результатах акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Харчові технології» початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» галузі знань 18 «Виробництво та технології» (ID39652)

При удосконаленні ОП «Харчові технології» були враховані наступні зауваження та пропозиції за результатами акредитаційної експертизи НАЗЯВО України (рішення від 21 червня 2022р., протокол № 10 (15) спеціальності 181 – «Харчові технології» початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти:

Критерій 1

Підкритерій 1.1

На зауваження «Цілі ОП слабо корелюють з місією та стратегією ЗВО через їх розмитість формулювання», зазначаємо, що у відомостях про самооцінювання вказано «Цілі ОП полягають у формуванні в здобувачів вищої освіти компетентностей, потрібних для професійної діяльності у сфері виробництва та управління якістю і безпечністю харчових продуктів.» (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/opp/archiv/opp-181-mb-2020.pdf>).

Стосовно конкретики цілей ОП, то на сторінці 5 (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/akreditaciya/vidomist-samoanalizu-181-mol-bakalavr.pdf>) відомостей про самооцінювання в пункті 1 підкритерію 1.1 «Якими є цілі ОП?» відомостей чітко зазначено, що «Особливість освітньої програми полягає в тому, що вона забезпечує набуття *початкових знань і професійний підхід* до організації та контролю виробництва харчової продукції, *шляхом прийняття фахових професійних рішень*, розв'язання актуальних задач і проблем галузей харчової та переробної промисловостей. Акцент робиться на здобутті навичок та знань у сфері харчування, що передбачає визначену зайнятість та можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання (бакалаврські освітньо-професійні програми). *Програма дозволяє вивчити основні початкові поняття і принципи функціонування підприємств харчової промисловості, організацію та контроль відповідного рівня якості та безпечності харчових продуктів, сутність та параметри технологічних процесів їхнього виробництва, принципи функціонування існуючих харчових технологій*».

Крім того, цілі ОП чітко зазначені у відомостях з самооцінювання, висвітлені в кабінеті гаранта та «...повною мірою узгоджуються з місією та стратегією діяльності МНАУ (<https://bit.ly/3mwFOqR>), що викладені у Статуті (<https://bit.ly/3Ez7Isy>), Настанові з якості (<https://bit.ly/319l5Bh>) та Програмі реалізації стратегії розвитку Миколаївського національного аграрного університету на період 2016-2023 рр. (<https://bit.ly/3tV0ZXU>), Положенні про ННБК «Південний» науково-дослідних установ, аграрних ЗВО та виробничих підприємств України (<https://bit.ly/3nG4Ova>), напрямках діяльності наукового парку «Агроперспектива» (<https://bit.ly/3GzIKLD>), інноваційно-інвестиційного

кластеру «Агротехніка» (<https://bit.ly/3ByT02Q>), національного інноваційного кластеру НАН «Родючість ґрунтів» (<https://bit.ly/3GC8IOu>) та корелюють зі змістом пропозицій МНАУ до Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки (<https://bit.ly/3pWFlke>) й до Стратегії розвитку аграрної науки України на 2021-2031 роки (<https://bit.ly/3EwBHkU>)).

Підкритерій 1.2

Стосовно зауваження «Наявні протоколи засідання кафедри з залученням стейкхолдерів, де проходило обговорення змін до освітньої програми, проте інформація зазначена в документах носить загальний характер та не дає відображення конкретних змін в ОП. В той же час згідно звіту ЕГ, під час проведення інтерв'ювання з різними фокус-групами показали недостатню роботу з професіоналами-роботодавцями та іншими стейкхолдерами щодо удосконалення змісту компонентів ОП.

Під час формування ОП застосовувалися установчі документи про освітній кластер «Інтеграція освіти, науки та виробництва» (<https://bit.ly/2ZNt7j4>), засновницький договір на створення та діяльність наукового парку МНАУ «Агроперспектива» (<https://bit.ly/3CBHB3A>) та Положення про співпрацю із роботодавцями (зовнішніми стейкхолдерами) у МНАУ (<https://bit.ly/3CEiFsJ>), Положення про наглядову раду МНАУ (<https://bit.ly/3w6LyLu>) і Положення про асоціацію випускників МНАУ (<https://bit.ly/3jY0MNI>). Крім того «...з'ясування побажань різних груп зацікавлених осіб (роботодавців, стейкхолдерів) проводилося шляхом анкетування відповідно до Положення про опитування учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб у МНАУ (<https://bit.ly/3KBxIY8>).

До процесу формування ОП було залучено директора ТОВ «Миколаїврибпром» (Парастаєва С.В.), генерального директора ПрАТ «Лакталіс-Миколаїв» (Фуркало І.С.) і головного технолога ТОВ «Алиманіка» м. Миколаїв (Ващенко О.І.), які внесли пропозиції щодо переліку освітніх компонент професійного та практичного спрямування.

До формування цілей та визначення програмних результатів ОП були залучені директори ФОП «Бабаєв А.В.» Бабаєв А.В.; «Алиманика» Ващенко Є.О.; генеральний директор ПП ТОВ ВЗП «Еліка» Лагута Л.В., які внесли пропозиції щодо змісту та організації проведення навчальних і виробничих практик.

Формування рецензій стейкхолдерами і роботодавцями є виключно їх справою, і не може бути унормоване положеннями чи інструкціями.

Пропозиції та зауваження стейкхолдерів оприлюднюються на відкритому засіданні випускової кафедри, за участі членів робочої групи, і фіксується у відповідному протоколі. А саме оприлюднення протоколів кафедри не є обов'язковою процедурою. Натомість, витяги з протоколів засідань випускових кафедр з рішеннями щодо розгляду проектів ОП наводяться на офіційній сторінці (<https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/faculty-okr;https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/opp/vityag-181-mol-bak.pdf>) і мають вільний доступ. На офіційний запит ЕГ (пункт 3), було надано відповідь, яка висвітлена у кабінеті гаранта (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation->

folder/5524). Разом з тим, рецензії стейкхолдерів оприлюднюються на офіційній сторінці МНАУ (https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/OOP/recenz_181.mb.pdf).

Критерій 2

Підкритерій 2.2

Зауваження ГЕР «Обов'язкові ОК, що наявні в ОП не призводять до досягнення визначених ПРН в повній мірі» переглянуто робочою групою і обов'язково буде враховано в проєкті ОП на 2023-2024 н.р.

На зауваження «частина ПРН 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 14 забезпечуються однією ОК, та мають сумнівну досяжність» вважаємо, що досяжність ПРН навіть однією ОК може бути виконана, оскільки жодним інструктивним документом МОН чи НАЗЯВО не унормовано досяжність ПРН двома і більше ОК.

Згідно ОП, досягнення ПРН 4, 5 відбувається за рахунок отримання практичної підготовки при проходженні навчальних практик (ОК22-24), загальним обсягом 3,0 кредити (90 год.).

Щодо зауваження «Структурно-логічна схема ОП має порушену логіку викладання дисциплін» надаємо роз'яснення: термін навчання «Молодшого бакалавра» обмежений 120 кредитами ЄКТС (чотири семестри) і для досяжності всіх ПРН необхідно вибудувати всі ОК саме в структурно-логічній послідовності, чого і дотримувалися викладанням у передніх семестрах ОК-пререквізитів до зазначених ЕГ; і не є заперечливим вичитування окремих ОК паралельно. Тому, вважаємо, що це не є порушенням.

Підкритерій 2.4

ГЕР зазначає, що «наявна блоковість та дублювання вибірових освітніх компонентів (Культурологія/Історія української культури)»

Процедура вільного вибору індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти відбувається за рахунок трьох каталогів ВК: Перший каталог рекомендовано робочою групою, який розміщено на сайті факультету (<https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/faculty-okr>); другий каталог – загальнофакультетський (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/rp/perelik-dlya-svo-mb-20.pdf>); третій каталог – загальноуніверситетський, про що чітко зазначено на сторінці факультету (<https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/faculty-disc>).

Хибним є судження щодо єдиної наявної можливості для здобувачів вищої освіти «блокової моделі» вибору дисциплін, оскільки це рекомендовані освітні компоненти, що були надані робочою групою на розгляд здобувачів вищої освіти. Вибіркові компоненти можуть обиратися довільно, **не блоково**.

На зауваження «дублювання вибірових освітніх компонентів» наприклад ВК1 (Культурологія

(<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/acred/silabusy/silabus-disc/181/mb/kulturologiya.pdf>)/ Історія української культури (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/acred/silabusy/silabus-disc/181/mb/istoriya-ukr-kultury.pdf>)» надаємо пояснення, що згідно змісту наведених за посиланнями силабусів, це абсолютно відмінні між собою дисципліни за тематикою навчального матеріалу. Вибіркові компоненти

формується на посилення обов'язкових компонент, що є усталеною практикою в нашій країні. Вони не передбачають наявності пререквізитів між ВК.

Підкритерій 2.8

Дякуємо членам ГЕР, за рекомендацію «...за базовою дисципліною «Загальні технології харчової промисловості...» наявний великий обсяг інформації, що дається здобувачам на самостійне опрацювання здобувачами, та не дозволяє в повній мірі досягти заявлених ПРН.». Але, згідно чинних вимог, обсяг аудиторного навантаження має становити від однієї третини до двох третин загального обсягу дисципліни. Відповідно, порушення при формуванні ОП не допущено. Хоча пропозиція, разом з побажаннями здобувачів вищої освіти, врахована в наступній ОП та навчальному плані, а саме обсяг лекційних занять збільшено до 30 год., практичних занять – до 16 год., лабораторних занять – до 30 год.

Критерій 3

На пропозицію «Оновити список літератури для підготовки до фахових вступних випробувань в ЗВО» надаємо відповідь - список літератури для підготовки до фахових вступних випробувань в ЗВО є рекомендованим МОН України.

Критерій 4

Підкритерій 4.4

ГЕР зазначає, що «напрямки науково-дослідної роботи, яка проводиться викладачами випускової кафедри, що забезпечують підготовку за ОП, корелюються в переважній мірі зі спеціальністю 204 «Технологія ВППТ», ніж зі спеціальністю 181 «Харчові технології». Але проведення науково-дослідної роботи НПП випускової кафедри за змістом навчальних дисциплін освітньої програми «Харчові технології» вже є сталою практикою, про що свідчать щорічні плани та звіти з науково-дослідної роботи. Так, доц. Стріхою Л.О. виконується науково-дослідна робота за темою «Удосконалення технології виробництва харчової продукції за показниками якості та безпечності», доц. Петровою О.І. виконується науково-дослідна робота за темою «Обґрунтування та розробка методів покращення якості та безпечності м'ясної сировини відповідно до стандартів».

Критерій 5

Пропозицію «Переглянути зміст силабусів та робочих програм на їх відповідність між собою» враховано виправлено при забезпеченні ОП 2022-2023 н.р. <https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/faculty-okr#1619428377796-029e068d-4da7>

Критерій 6

Підкритерій 6.1

ГЕР зазначає, що «За отриманою інформацією із СО та запитів ЕГ до ЗВО про додаткові документи було визначено, що кваліфікація викладачів частково відповідає спеціальності 181 «Харчові технології». Переважна більшість наукових публікацій НПП, що залучена до ОП дотична до спеціальності 204 «Технологія ВППТ». Встановлені розбіжності в контексті НПП, що забезпечують ОК за ОП.

Не згодні з даними зауваженнями, оскільки воно суперечить пункту 35 Постанови Кабінету Міністрів України №365 від 24.03.2021р. «Склад науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, відповідну освітній програмі, повинен бути **не менш як три особи**, які мають науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у закладі освіти за основним місцем роботи. До того ж, фактично на випусковій кафедрі працює шість НПП (доц. Петрова О.І., доц. Савінок О.М., доц. Стріха Л.О., доц. Трибрат Р.О., доц. Зюзько А.В., ст.в. Шевчук Н.П.), які мають відповідну освіту й активно займаються власною науковою діяльністю за фахом та науковою роботою здобувачів вищої освіти освітньої спеціальності 181 «Харчові технології».

Фактично за ОП «Харчові технології» задіяно чотири викладачі, які відповідають пункту 35 Постанови Кабінету Міністрів України №365 від 24.03.2021р.

Стосовно додатково затребуваних документів щодо стажування викладачів, які викладають дисципліни професійного напрямку (Шевчук Н.П., Петрова О.І), не згодні з формулюванням «є формальними», оскільки вони відповідають «Положенню про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників МНАУ» (<https://bit.ly/3w9Ac9x>), яке було зазначене у відомостях самоаналізу (експертна група посилається на Положенню про стажування..." МНАУ (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educationalprocess/056.pdf>). До того ж, всі викладачі, які забезпечують освітній процес щонайменше відповідають чотирьом позиціям, які зазначені у пункті 37 Постанови Кабінету Міністрів України № 365 від 24.03.2021р.

Підкритерій 6.4

ГЕР наголошує, що «ЗВО має широку практику залучення фахівців, підприємств, які спеціалізуються на переробленні тваринної сировини».

Дякуємо за уточнення. Розширено перелік спеціалістів харчових та переробних підприємств, яких залучено до проведення занять здобувачам вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології» (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/zaluchennya-providnyh-nauk.pdf>).

Критерій 7

Щодо пропозиції «Доукомплектувати навчальну лабораторію з напрямку переробки та консервування фруктів і овочів сучасним професійним устаткуванням. Покращувати матеріально-технічну базу ЗВО за даним ОП в цілому.» доводимо, що зміцнення матеріально-технічної бази університету в цілому і зокрема ОП «Харчові технології» є провідним критерієм в роботі ректорату, факультету ТВПІТСБ та випускової кафедри. Дана робота проводиться постійно за рахунок коштів університету та спонсорської допомоги. Так, створено науково-виробничу лабораторію з переробки м'яса та визначення якості м'ясних продуктів, яку укомплектовано наступним обладнанням: копильна камера КДТ-30 EXPERT, холодильник SAMSUNG RR39M7140SA/UA, камера морозильна SAMSUNG RZ32M7110SA/UA, м'ясорубка Торгмаш ТМ-32М, фаршмішалка Frosty FLN-25, шприц ковбасний Frosty, ручний кліпсувальний пристрій моделі DK-506, мийка на 2 секції,

полиця н/с 1200*300*350мм, стелаж н/с 1200*500*1800мм, стіл н/ж 1500*600*850мм (3 шт.), ваги електронні лабораторні AXIS-BTU-210, ваги ВПЕ-Центовес 15T1CM, гастроємність н/ж 14 л (2 шт.), гастроємність н/ж 5 л (4 шт.), гастроємність н/ж 9 л (2 шт.) та ін.

Критерій 8

Підкритерій 8.2

ГЕР відмічає, що «Здобувачі напряду залучені до процесу періодичного перегляду ОП, проте слід зазначити, що анкетування здобувачів відбувається в паперовій формі».

Така практика є загальноуніверситетською. Проте зараз розробляються Google-форми анкетування і будуть використані в поточному році.

Підкритерій 8.2

На зауваження ГЕР «Відсутня практика публікації результатів опитування стейкхолдерів на офіційному сайті ЗВО», відмічаємо, що проводяться опитування роботодавців (<https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/anketuvanya/opit-stejkholderi.pdf>) стосовно якості підготовки студентів, співпраці щодо удосконалення ОП та освітнього процесу. За рекомендаціями роботодавців враховуються пропозиції щодо посилення практичної підготовки молодших бакалаврів за ОП в галузі харчових технологій. Представники роботодавців запрошуються на засідання та науково-методичні семінари кафедри, на яких відбувається обговорення проекту ОП «Харчові технології», що підтверджено під час інтерв'ювання. Під час інтерв'ювання роботодавці показали свою зацікавленість в їх залученні до удосконалення ОП».

Критерій 9

Підкритерій 9.2

ГЕР зазначає, що «На сайті ЗВО розміщено проект ОП на 2022 р.: https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/oppnew/opp_181_ht_mb_ukr_2021-2022.pdf, однак, відсутня форма зворотнього зв'язку для отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін». Натомість, на тому сайті (<https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/faculty-okr>) за заголовком «Проекти освітніх програм» за відповідною спеціальністю затребувана інформація, всупереч думці експертів, фактично присутня – «Пропозиції щодо змін надавати Гарантам освітніх програм: СВО “Молодший бакалавр” – доц. **Трибрат Р.О.** на електронну скриньку tribrat21@ukr.net СВО “Бакалавр” – доц. **Петрова О.І.** на електронну скриньку oipetrova@ukr.net СВО “Магістр” – доц. **Савінок О.М.** на електронну скриньку savoksamit12@gmail.com».

Ректор Миколаївського НАУ

В'ячеслав ШЕБАНІН

Гарант ОП «Харчові технології»
початкового (короткого циклу) вищої освіти
за спеціальністю «Харчові технології»

Руслан ТРИБРАТ